

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๐๕๑๖.๒/๗๙๐๓

สสค. (eMail)
ส่ง : กวค.
วันที่ : ๘๕๕๔/๖๗
รับที่ : ๘๕๕๔/๖๗
ส.ค. ๒๕๖๗ เวลา ๑๙.๔๗ น.
กวค. ๑๖๗
วันที่ ๘ ๕๕๕๔
เวลา ๑๙.๕๐
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๘ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคางคก พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๐

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคางคก ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. โครงการการจัดการการแพร่ระบาดของปลาหมอคางคกในประเทศไทย จำนวน ๑ ฉบับ
๓. แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคางคก พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๐ จำนวน ๑ ฉบับ
๔. หนังสือสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๑๔/๔๗๘๐ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๗ เรื่อง แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคางคก พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๐

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอเสนอเรื่อง แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคางคก พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๐ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีได้ตาม มาตรา ๔ (๑๑) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ เรื่องที่ต้องใช้งบประมาณแผ่นดินนอกเหนือจากที่ได้รับอนุมัติไว้แล้วตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคางคก ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗ โดยมีนายอรรถกร ศิริลัทธยากร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน มอบหมายให้กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคางคก พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๐ เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคางคกในระดับพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของปลาหมอคางคก ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศแหล่งน้ำ ชาวประมง และเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำก่อให้เกิดความเสียหายหรือผลกระทบ จึงจำเป็นต้องมีแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคางคก เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหา บรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนอย่างเร่งด่วน

๓. สำระสำคัญ...

๓. สารสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ ที่มาของปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอหางดำ

๑) ปี ๒๕๖๐ พบการแพร่ระบาดครั้งแรกที่จังหวัดสมุทรสงครามและเพชรบุรี และเพิ่มจำนวนเป็นชนิดเด่นในทุกคลอง ทำให้สัตว์น้ำพื้นเมืองลดจำนวนลงมาก เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งได้รับผลกระทบ ๕๗๔ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยงรวม ๕๗,๙๕๗ ไร่

๒) ปี ๒๕๖๑ พบการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้นใน ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดระยอง ประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดชุมพร

๓) ปัจจุบัน (ปี ๒๕๖๗) พบการระบาดของปลาหมอหางดำเพิ่มขึ้นรวม ๑๖ จังหวัด ประกอบด้วย จันทบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา นครปฐม และจังหวัดนนทบุรี และมีพื้นที่บริเวณรอยต่อที่มีความเสี่ยงที่ต้องมีการเฝ้าระวังอีก ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ปราจีนบุรี ตรัง และจังหวัดพัทลุง

ปลาหมอหางดำถือว่าเป็นสัตว์น้ำต่างถิ่นครอบครัวยุกับปลาหมอสีและปลาหมอเทศ จัดเป็นปลาที่กินอาหารเก่ง โดยสามารถกินได้ทั้งแพลงก์ตอนพืช และลูกกุ้ง ลูกปลาที่มีขนาดเล็ก ๆ รวมทั้งมีความสามารถแพร่ขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว อัตราการรอดตายสูง ดังนั้น เมื่อมีการแพร่ระบาดจึงส่งผลกระทบโดยตรงต่อสัตว์น้ำพื้นถิ่นรวมถึงบ่อเลี้ยงของเกษตรกร

๓.๒ การดำเนินงานของกรมประมงในการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอหางดำ

๑) กรมประมงขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง “โครงการการจัดการการแพร่ระบาดของปลาหมอหางดำในประเทศไทย” งบประมาณ ๑๕,๘๒๐,๘๐๐ บาท โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า) ลงนามเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗ โดยสำนักงานงบประมาณนำเรื่องดังกล่าวกราบเรียนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว ผลการพิจารณา อนุมัติการจัดสรรงบประมาณ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๒) ผลการดำเนินงานของกรมประมงในการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอหางดำ ดังนี้

๒.๑) การควบคุมและกำจัดปลาหมอหางดำจากแหล่งน้ำธรรมชาติทุกแห่งที่พบการแพร่ระบาด (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๗) กำจัดปลาหมอหางดำได้ทั้งสิ้น ๖๒๓,๓๗๐ กิโลกรัม จำแนกเป็นปริมาณปลาหมอหางดำที่จับจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ๓๒๕,๖๖๘ กิโลกรัม และปริมาณปลาหมอหางดำที่จับจากบ่อเพาะเลี้ยง ๒๙๗,๗๐๒ กิโลกรัม

๒.๒) กรมประมงปล่อยปลาผู้ล่า (ปลากะพงขาวและปลาอีกรัง) จำนวน ๒๒๖,๐๐๐ ตัว ลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ใน ๗ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม สมุทรปราการ เพชรบุรี กรุงเทพมหานคร ราชบุรี และจังหวัดสงขลา

๒.๓) กรมประมงประสานสมาคมผู้ผลิตปลาป่นไทย ให้ประสานไปยังโรงงานปลาป่นที่ตั้งในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๒ แห่ง เพื่อรับซื้อปลาหมอหางดำ ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร และพื้นที่ใกล้เคียง (กรุงเทพมหานครและราชบุรี) รวมปริมาณการใช้ประโยชน์จากปลาหมอหางดำส่งโรงงานเพื่อผลิตปลาป่น ๕๑๐,๐๐๐ กิโลกรัม มูลค่า ๕,๐๒๒,๐๐๐ บาท

๒.๔) กรมประมง...

๒.๔) กรมประมงร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน (สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๐) จัดทำโครงการรณรงค์การทำน้ำหมักชีวภาพคุณภาพสูง (สูตรไนโตรเจนสูง) โดยรับซื้อปลาหมอหางดำ ราคา กิโลกรัมละ ๗ - ๘ บาท เริ่มดำเนินการใน ๙ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดระยอง สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช มีปริมาณนำส่ง ปลาหมอหางดำรวม ๖,๖๗๘ กิโลกรัม

๒.๕) เครือข่ายภาคประชาชนมีการนำปลาหมอหางดำที่จับได้จากแหล่งน้ำไปใช้ ประโยชน์ ผ่านแหล่งรับซื้อปลาหมอหางดำหรือแพรับซื้อปลาขนาดเล็กเพื่อนำไปเป็นอาหารสัตว์ (ปลาสด) เพื่อใช้เป็นปลาเหยื่อเลี้ยงสัตว์น้ำและปลาเหยื่อลอบปู จำนวน ๖ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดระยอง ฉะเชิงเทรา สมุทรสงคราม สมุทรสาคร ประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดนครศรีธรรมราช และแพรับซื้อ ปลาคัดขนาดเพื่อแปรรูป จำนวน ๘ จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดราชบุรี สงขลา สุราษฎร์ธานี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร เพชรบุรี นครศรีธรรมราช และจังหวัดสมุทรปราการ มีการนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์และอาหาร เพื่อการบริโภค

๒.๖) กรมประมงพัฒนาระบบรับแจ้งตำแหน่งการพบปลาหมอหางดำในแหล่งน้ำ โดยมีวัตถุประสงค์ให้บุคคลแจ้งตำแหน่งที่พบการแพร่กระจายของปลาหมอหางดำ เพื่อเป็นข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ ลงพื้นที่สำรวจ ติดตาม และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๒.๗) คณะทำงานแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอหางดำระดับพื้นที่ ๑๖ จังหวัด และสำนักงานประมงจังหวัดดำเนินการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับปลาหมอหางดำ ในเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนตื่นตัวและตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาปลาหมอหางดำ

๓.๓ แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดปลาหมอหางดำ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๐

แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดปลาหมอหางดำ พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๐ จัดทำขึ้นเพื่อให้มีแนวทางการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาที่ครอบคลุมและมีทิศทางที่ชัดเจน มุ่งให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ในการจัดการควบคุมประชากรปลาหมอหางดำอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีความสำคัญต่อความมั่นคง ทางอาชีพของชาวประมงและเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และฟื้นฟูระบบนิเวศทรัพยากรสัตว์น้ำประจำถิ่น โดยมีวิสัยทัศน์ “ปลาหมอหางดำในแหล่งน้ำสาธารณะอยู่ในระดับที่ควบคุมได้ ระบบนิเวศได้รับการฟื้นฟู” มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อควบคุมและกำจัดปลาหมอหางดำ ฟื้นฟูและรักษาความหลากหลายทางระบบนิเวศ ปกป้องชนิดพันธุ์สัตว์น้ำพื้นเมือง เฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ระบาดในพื้นที่ใหม่ รวมถึงการสร้างความรู้ ความตระหนักต่อชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นในการขับเคลื่อน ประกอบด้วย ๗ มาตรการ ๑๔ กิจกรรม โดยมีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

มาตรการที่ ๑ การควบคุมและกำจัดปลาหมอหางดำในแหล่งน้ำทุกแห่งที่พบ การแพร่ระบาด เพื่อกำจัดประชากรปลาหมอหางดำออกจากแหล่งน้ำ ไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ตัน ประกอบด้วย ๓ กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ การกำจัดปลาหมอหางดำในแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยการจับออกจากแหล่งน้ำธรรมชาติด้วยเครื่องมือประมงที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่มุ่งเน้น การหาแนวทางการควบคุมและกำจัดปลาหมอหางดำ โดยความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย และการสนับสนุน ข้อมูลทางวิชาการจากงานวิจัยด้านประมง

กิจกรรมที่ ๒ การกำจัดปลาทอมคางคางจากบ่อเพาะเลี้ยงด้วยกากขา และส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดอื่นมุ่งเน้นการสร้างความรู้ให้กับเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อให้เกิด การควบคุม ป้องกัน และกำจัดปลาทอมคางคางในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ

กิจกรรมที่ ๓ การสร้างเครือข่ายร่วมกันในการควบคุมและกำจัด ปลาทอมคางคางทั้งในแหล่งน้ำและบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยมุ่งเน้นการจัดตั้งเครือข่ายชุมชนในพื้นที่แพร่ระบาด ถ่ายทอดความรู้และประชุมแลกเปลี่ยน เพื่อถอดแบบความสำเร็จในการกำจัดปลาทอมคางคางในพื้นที่นำร่อง

มาตรการที่ ๒ การกำจัดปลาทอมคางคางในแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยการปล่อยปลา ผู้ล่าอย่างต่อเนื่อง โดยปล่อยปลาผู้ล่าตามความเหมาะสมของแหล่งน้ำ ไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐,๐๐๐ ตัว ดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย ๑๖ จังหวัด ประกอบด้วย ๒ กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ การประเมินสถานภาพปลาทอมคางคาก่อนและหลัง ปล่อยปลาผู้ล่าลงในแหล่งน้ำ ได้แก่ การสำรวจความชุกชุมของปลาทอมคางคางและสัตว์น้ำชนิดอื่นในแหล่งน้ำ ธรรมชาติ ในพื้นที่ที่มีปลาทอมคางคางแพร่ระบาด รวมถึงพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านการประมงเพื่อศึกษาความชุกชุมของปลาทอมคางคางในแต่ละพื้นที่ ถอดแบบกรณีศึกษาแหล่งน้ำที่ไม่ได้รับ ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของปลาทอมคางคาง

กิจกรรมที่ ๒ การปล่อยปลาผู้ล่าเพื่อกำจัดลูกปลาทอมคางคาง ในแหล่งน้ำธรรมชาติ มุ่งเน้นการจัดหาพันธุ์ปลาผู้ล่าที่มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ โดยคำนึงถึงปริมาณ การปล่อยและช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยจะดำเนินการภายหลังการควบคุมกำจัดปลาทอมคางคาง ออกจากแหล่งน้ำ โดยชนิดพันธุ์ปลาผู้ล่าที่ปล่อยจะมีหลากหลายของชนิดพันธุ์ตามความเหมาะสมของพื้นที่

มาตรการที่ ๓ การนำปลาทอมคางคางที่กำจัดออกจากระบบนิเวศไปใช้ประโยชน์ เพื่อจัดหาแนวทาง การใช้ประโยชน์จากปลาทอมคางคางที่ถูกกำจัด ติดตามปริมาณปลาทอมคางคางที่นำไปใช้ ประโยชน์ ซึ่งมีตัวชี้วัด คือ ปลาทอมคางคางที่จับขึ้นมาใช้ประโยชน์มีปริมาณไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ตัน โดยดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย ๑๖ จังหวัด ประกอบด้วย ๓ กิจกรรม

กิจกรรมที่ ๑ การจัดหาแหล่งกระจายและจำหน่ายปลาทอมคางคาง ที่ถูกกำจัดออกจากระบบนิเวศโดยการจัดกิจกรรมหรือการประชาสัมพันธ์การใช้ประโยชน์จากปลาทอมคางคาง เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการกำจัด

กิจกรรมที่ ๒ การให้แนวทางการนำปลาทอมคางคางไปใช้ประโยชน์ ด้านต่าง ๆ มุ่งเน้น ฝึกอบรมการแปรรูปปลาทอมคางคางนำไปใช้ประโยชน์ให้ครอบคลุมให้เกิดประโยชน์ และมูลค่าเพื่อลดผลกระทบต่อเกษตรกรและชาวประมง โดยไม่สนับสนุนหรือจูงใจให้เกิดการเพาะเลี้ยง

กิจกรรมที่ ๓ การติดตามปริมาณปลาทอมคางคางที่ถูกกำจัดและ นำไปใช้ประโยชน์ เป็นกระบวนการสำรวจและรวบรวมข้อมูลปริมาณและการนำไปใช้ประโยชน์ทอมคางคาง ที่ถูกกำจัดออกจากระบบนิเวศพร้อมจัดทำข้อมูลปริมาณและมูลค่าปลาทอมคางคางที่ถูกกำจัดและนำไปใช้ ประโยชน์

มาตรการที่ ๔ การสำรวจและเฝ้าระวังการแพร่กระจายประชากรปลาทอมคางดำในพื้นที่เขตกันชน เพื่อสร้างความรู้ และการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและเตรียมความพร้อมในการรับมือการแพร่ระบาดของปลาทอมคางดำให้กับประชาชนในพื้นที่รอยต่อและพื้นที่ที่มีความเสี่ยง โดยจัดให้มีช่องทางการรับแจ้งการแพร่ระบาดไม่น้อยกว่า ๑ ช่องทาง ดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย ๘ จังหวัด ประกอบด้วย ๑ กิจกรรม

กิจกรรมที่ ๑ การสำรวจและเฝ้าระวังการแพร่กระจายประชากรปลาทอมคางดำในแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยเป็นการสร้างการรับรู้ และสร้างความพร้อมในการรับมือเมื่อพบการแพร่ระบาดของปลาทอมคางดำในพื้นที่ ให้กับองค์กรประมงชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เปิดช่องทางสื่อสาร การรับแจ้งเหตุ เพื่อชี้จุดดำแหล่งที่พบปลาทอมคางดำทั้งในแหล่งน้ำและบ่อเพาะเลี้ยงสำหรับเครือข่ายชุมชนและเจ้าหน้าที่

มาตรการที่ ๕ การสร้างความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการกำจัดปลาทอมคางดำ มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความตระหนัก ให้กับทุกภาคส่วนเพื่อเป็นการป้องกันและพร้อมรับมือการแพร่ระบาดของปลาทอมคางดำ โดยการรวบรวมข้อมูลด้านกฎหมาย ข้อเท็จจริง และสถานการณ์การแพร่ระบาด รวมทั้งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ เพื่อจัดทำคู่มือประชาชน และคู่มือเจ้าหน้าที่เพื่อใช้รับมือปลาทอมคางดำ ดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย ๑๖ จังหวัด ประกอบด้วย ๒ กิจกรรม

กิจกรรมที่ ๑ การประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความตระหนัก ให้กับทุกภาคส่วนเพื่อเป็นการป้องกันและพร้อมรับมือการแพร่ระบาด และข้อมูลด้านกฎหมายและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับปลาทอมคางดำการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันการเคลื่อนย้ายและนำเข้าของปลาทอมคางดำและปลาต่างถิ่น

กิจกรรมที่ ๒ การจัดทำคู่มือแนวทางการรับมือเมื่อพบเจอปลาทอมคางดำสำหรับประชาชน และสำหรับเจ้าหน้าที่ มุ่งเน้นการการจัดทำคู่มือแนวทางการรับมือเมื่อพบเจอปลาทอมคางดำสำหรับประชาชนและสำหรับเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะช่วยเตรียมความพร้อมให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เฝ้าระวังการแพร่ระบาดได้

มาตรการที่ ๖ การพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมด้านประมง

กิจกรรมที่ ๑ โครงการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์กรรมเพื่อลดจำนวนประชากรปลาทอมคางดำ เช่น “การเหนี่ยวนำชุดโครโมโซม ๔n ในปลาทอมคางดำ และการตัดแต่งยีน (Gene Editing)”

กิจกรรมที่ ๒ โครงการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดปลาทอมคางดำเพื่อความยั่งยืนของระบบนิเวศ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

มาตรการที่ ๗ การฟื้นฟูระบบนิเวศ มุ่งเน้นการฟื้นฟูความหลากหลายและความสมบูรณ์ของระบบนิเวศโดยการฟื้นฟูแหล่งอาศัย และปล่อยสัตว์น้ำประจำถิ่น

กิจกรรมที่ ๑ การฟื้นฟูระบบนิเวศ

๓.๔ ประเด็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

- ๑) ปลาทอมคางดำที่พบมีความสามารถในการขยายประชากรได้อย่างรวดเร็ว
- ๒) พื้นที่ที่พบว่ามี การแพร่ระบาดและรุกรานของปลาทอมคางดำแล้ว ๑๖ จังหวัด
- ๓) บริเวณพื้นที่ที่พบมีการแพร่กระจายของปลาทอมคางดำพบว่าเป็นบริเวณพื้นที่ลุ่มล่งและลำน้ำสาธารณะที่ติดกับชายฝั่งทะเล

- ๔) บริเวณพื้นที่เลี้ยงกุ้งทะเลแบบกึ่งพัฒนาในพื้นที่แพร่ระบาดของปลาหมอ
คางคกได้รับผลกระทบจากการที่ปลาหมอคางคกเข้าไปขยายประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในบ่อเลี้ยง
- ๕) พันธุ์สัตว์น้ำเดิมในแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับผลกระทบจากการเบียดเบียน
และยึดครองพื้นที่แหล่งอาศัยและแก่งแย่งอาหารธรรมชาติ

๔. ประโยชน์และผลกระทบ

หากดำเนินการตามแผนแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคางคกในประเทศไทย
ที่กรมประมงจัดทำเสนอคณะรัฐมนตรี จะเกิดผลประโยชน์และผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ๔.๑ ลดผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- ๔.๒ รักษาความหลากหลายทางชีวภาพระบบนิเวศในแหล่งน้ำธรรมชาติ
- ๔.๓ พื้นฟูและปกป้องชนิดพันธุ์สัตว์น้ำพื้นเมืองให้กลับมามีเดิม

๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคางคก พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๐
และงบประมาณในการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคางคกในประเทศไทยที่กรมประมงจัดทำเสนอ
จะขอใช้งบประมาณวงเงินรวม ๔๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สี่ร้อยห้าสิบล้านบาทถ้วน) รายละเอียดปรากฏ
ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นควรให้กระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ขอยกเว้นการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ เรื่อง แนวทาง
การจัดทำแผนระดับที่ ๓ ที่เป็นแผนปฏิบัติการด้าน... เพื่อให้สามารถนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของ
คณะรัฐมนตรีได้โดยเร็วต่อไป ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔ โดยมีประเด็นเพิ่มเติมควรพิจารณา ดังนี้

๖.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงในการดำเนินงาน พร้อมทั้งเตรียม
แนวทางแก้ไขปัญหาลดความเสี่ยงในการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า เพื่อให้แผนปฏิบัติการฯ มีความพร้อม
ต่อการเผชิญความเสี่ยงและสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง อาทิ

๑) การพิจารณาใช้เครื่องมือในการกำจัดปลาหมอคางคก โดยต้องไม่กระทบกับ
ระบบนิเวศแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่

๒) การปล่อยปลานักล่าเพื่อกำจัดปลาหมอคางคก ควรพิจารณาถึงมาตรการควบคุม
ไม่ให้เกิดการจับปลานักล่าเพื่อการบริโภค

๓) การรับซื้อปลาหมอคางคกที่ถูกกำจัดออกจากแหล่งน้ำ ที่ควรต้องพิจารณา
ถึงความเหมาะสมและผลกระทบในวงกว้างและเตรียมแนวทางป้องกันไม่ให้เกิดการเพาะเลี้ยงปลาหมอคางคก
เพื่อรับเงินจากโครงการและผลกระทบที่จะมีต่อโครงสร้างการเพาะเลี้ยงและราคาปลาบริโภคที่อยู่ในท้องตลาด

๔) การพิจารณา แนวทางที่เหมาะสมในการเยียวยาเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
ที่ได้รับผลกระทบให้เกิดความเป็นธรรมและทันต่อสถานการณ์

๖.๒ กำหนดกลไกในการขับเคลื่อนแผนและการติดตามประเมินผล ที่ให้ความสำคัญ
กับการสร้างความเข้าใจร่วมกันในการกำหนดกรอบการติดตามประเมินผลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิด
ความชัดเจนในทางปฏิบัติ ตลอดจนรายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินงานและการประเมินความสำเร็จ
ของแผนฯ เป็นระยะ ต่อคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ

ทั้งนี้ หลังจากคณะรัฐมนตรีพิจารณาแผนปฏิบัติการดังกล่าวแล้วกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โดยกรมประมง ขอรับความเห็นของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินำไปปรับปรุง เพื่อให้
มีความสมบูรณ์พร้อมสำหรับการปฏิบัติงานร่วมกันของทุกหน่วยงานอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง
ไม่มี

๘. ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ/คณะกรรมการเจ้าของเรื่อง

- ๘.๑ เห็นชอบแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาคารแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำ
พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๐
- ๘.๒ เห็นชอบแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาคารแพร่ระบาดของปลาหมอคงดำ
พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๗๐ เป็นวาระแห่งชาติ
- ๘.๓ เห็นควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอยกเว้นการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ เรื่อง แนวทางการจัดทำแผนระดับที่ ๓ ที่เป็นแผนปฏิบัติการด้าน.... เพื่อให้สามารถ
นำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีได้โดยเร็วต่อไป
- จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชรรณกร ศิริลัทธยากร)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รักษาราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมประมง

กองวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๗๙ ๔๔๙๖

E-mail: dof.blackchin@gmail.com